

Lisanslı Masa Tenisi Sporcularının Empatik Eğilim Düzeyleri ve Olumsuz Değerlendirilme Korkularının İncelenmesi¹

Ebru Olcay KARABULUT¹

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1375367>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Gazi Üniversitesi,
Spor Bilimleri
Fakültesi,
Ankara/Türkiye

Öz

Bu çalışmadaki amaç, lisanslı masa tenisi sporcularının empatik eğilim düzeyleri ve olumsuz değerlendirilme korkularının belirlenmesi ve arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya Ankara ilinde bulunan, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile seçilen 189 lisanslı sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Çetin ve vd. (2010) tarafından uyarlanan “Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (ODKÖ)” ve Dökmen (1988)’in geliştirdiği “Empatik Eğilim Ölçeği (EEÖ)” kullanılmıştır. Verilerin analizinde, katılımcıların bilgileri için yüzde ve frekans değerleri alınmış, değişkenlere bağlı olarak bağımsız gruplar t-Testi ve Anova testi uygulanmıştır. Ölçekler arasında bulunan ilişkinin belirlenmesi için Korelasyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık durumu için .05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir. Sporcuların olumsuz değerlendirilmekten korkma durumlarının cinsiyet, spor yaşı ve algılanan antrenör stiline göre farklılaştığı ancak millilik durumu ve yaş değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Empatik eğilimlerinin ise cinsiyet ve spor yaşı değişkenlerine göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bulgularda ayrıca ölçekler arasında orta düzeyli ve negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Sonuç olarak, cinsiyet, spor yaşı ve algılanan antrenör stili değişkenleri sporcuların olumsuz değerlendirilme korkuları etkilendirmekte, millilik durumu ve yaş değişkeni ise etkilememektedir. Sporcuların empatik eğilimlerinin ise cinsiyet ve spor yaşı değişkenlerinden etkilendiği tespit edilmiştir. Ayrıca, sporcularda olumsuz değerlendirilme korkusu artarken, empatik eğilim düzeyleri düşmektedir.

Anahtar kelimeler: Masa Tenisi, Sporcu, Empatik Eğilim, Olumsuz Değerlendirilme

Examination of Licensed Table Tennis Athletes' Empathic Tendency Levels and Fear of Negative Evaluation

Abstract

The purpose of this study is to determine the empathic tendency levels of licensed table tennis athletes and their fear of negative evaluation and to examine the relationship between them. A general screening model was used in the research. A total of 189 licensed athletes, selected by easily accessible situation sampling method in Ankara, participated in the research voluntarily. “Fear of Negative Evaluation Scale” adapted into Turkish by Çetin et al. (2010), and “Empathic Tendency Scale” designed by Dökmen (1988) were used in the study. In the analysis of the data, frequency and percentage values were taken for personal information, and independent groups t-test and ANOVA test were applied depending on the variables. Correlation analysis was used to determine the relationship between the scales. A significance level of .05 was chosen for statistical significance. It has been determined that athletes' fear of being negatively evaluated varies according to gender, sports age and perceived coach style, but does not differ according to nationality and age variables. It is seen that empathic tendencies differ according to gender and sports age variables. The findings also revealed a moderate, negative significant relationship between the scales. As a result, gender, sports age and perceived coach style variables affect athletes' fears of negative evaluation, while nationality status and age variables don't. It has been determined that athletes' empathic tendencies are affected by gender and sports age variables. Additionally, while the fear of negative evaluation increases in athletes, their empathic tendency levels decrease

Keywords: Table Tennis, Athlete, Empathic Tendency, Negative Evaluation

Sorumlu Yazar:
Ebru Olcay
KARABULUT
ebolka@gazi.edu.tr

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
13.10.2023

Kabul Tarihi:
18.10.2023

Online Yayın Tarihi:
29.10.2023

¹ Bu çalışma VII. Uluslararası Akademik Spor Araştırmaları Kongresinde sunulmuştur.

Giriş

Bireyler içinde buldukları sosyal ortamlarda çalışma verimlerinin değerlendirildiği durumlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Özellikle iş ortamlarında sahip oldukları görev ve sorumlulukları icra ederken başka kişiler tarafından sıklıkla değerlendirilmektedir. (Yüksel vd., 2020; Uğur, 2018; Hewitt ve Flett, 1991). Bu durum ise kişilerde olumsuz değerlendirilme ile ilgili kaygı oluşturabilmektedir.

Yaşanan bu kaygının yüksekliği sosyal fobi (sosyal kaygı bozukluğu) olarak adlandırılmaktadır. Pierre Janet tarafından ilk kez kullanılan sosyal fobi kavramı, yazı yazarken veya piyano çalarken başkaları tarafından izlenebileceği korkusu yaşayan kişileri tanımlamak için kullanılmıştır (Heckelman ve Schneier, 1995). Sosyal fobinin temel özelliği, bireyin başka insanlar tarafından olumsuz değerlendirileceğini düşünerek onların karşısında küçük duruma düşmekten korkmasıdır (Çetin vd., 2010).

Bu durum bireylerin buldukları ortamlarda rahat hareket edebilmelerini zorlaştırmaktadır ve bu zorlu durum bireylerde mesleki başarısızlık, akademik başarısızlık, ilaç ve madde kullanımı, öfke, depresyon, fiziksel egzersizlerde azalma, arkadaş edinememe gibi olumsuzlukların yaşanmasına sebep olabilmektedir (Yıldırım vd., 2011; Wang vd., 2012; Hartmann vd., 2010; Weiß vd., 2020).

En genel tanımı ile olumsuz değerlendirilme korkusu, kişilerin bir başkası tarafından kötü gösterici ve düşmanca ve kötü niyetle eleştirileceği ile alakalı aşırı ve devamlı olarak bir endişe duymasıdır (Leary, 1983). Bu inancın sonucunda doğal olarak olumsuz değerlendirilme korkusu olan kişi, reddedilme durumu ile karşılaşmamak amacıyla sosyalleşme gerektiren ortamlardan ve sosyal performans göstermek gerektiren olaylardan kaçınmakta ve güvenli olabilecek davranışlar seçme çalışmalarına girmektedir (Rapee ve Heimberg, 1997)

Spor ortamı bu durum ve davranışların sıklıkla görülebileceği sosyal ortamlardan birisidir. Sporcular müsabaka öncesinde antrenmanlardaki ve müsabaka anındaki sportif performanslarını sergilemedeki durumlarına göre değerlendirilmeleri kaygı yaratabilmektedir. Sporculardaki kaygı durumu ise performanslarını olumsuz etkileyebilmektedir.

Kendi duygularını anlayamayan birisinin başka insanların duygularını anlaması beklenemez (Yılmaz ve Ayaş, 2021). Çünkü öz bilinç empatinin temelinde vardır (Kabapınar, 2015). Dökmen (2013) empatiyi “İnsanın kendini başka birinin yerine koyarak onun düşünce ve duygu durumlarını en doğal şekilde anlayabilmesi ve o insan gibi düşünmesidir” şeklinde tanımlamaktadır. Empatik eğilimi yüksek olan bireylerin, diğer insanlara yardım etme arzusu, duyguları anlama ve duygusal deneyimlerden etkilenme davranışları daha yüksektir (Stefan ve Finlay, 1999). Spor ortamında

empati ise, sporcu kendini diğer bir sporcunun yerine koyarak, onun düşüncelerini ve duygularını hissetmeye çalışması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Buradaki dikkat çekici olan nokta ise, bireyin karşıdaki kişi ya da kişilerin ne hissettiklerini daha iyi anlaması ve bu yönde anlayış geliştirmesine olanak sağlamaktır (Ekici, 2022).

Olumsuz değerlendirilme korkusu ve empati bireylerin sosyal hayatlarında performanslarını ve davranışlarını etkilediği gibi sportif aktivite sırasında da etkileyebilmektedir. Çünkü sporda başarı tek yönlü değildir, fiziksel sağlığın yanında psikolojik sağlığında önemi büyüktür.

Alan yazın incelendiğinde, masa tenisi sporu ile uğraşan sporcuların psikolojik sağlık durumları ile ilgili yapılmış çalışmaların eksikliği fark edilmiştir. Buradan hareketle çalışmanın amacı, lisanslı masa tenisi sporcularının empatik eğilim düzeyleri ve olumsuz değerlendirilme korkularının belirlenmesi ve arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma genel tarama modeli ile hazırlanmıştır. Bu model, çok fazla sayıda eleman içeren bir evrende, evrenin geneli hakkında bir hüküm verebilme maksadı ile evrenin tümüyle ya da tamamından elde edilecek bir grup ile yapılan tarama çalışmalarıdır. Tarama modelleri, hali hazırda var olan veya geçmişte olmuş bir olayı var olduğu haliyle tanımlamak amacıyla yapılan yaklaşımlardır (Karasar, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmaya Ankara ilinde en az 2 yıldır lisanslı olarak masa tenisi oynayan ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile seçilen 90 erkek, 99 kadın toplam 189 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. 18 yaşını doldurmamış sporcular için veli onayı alındıktan sonra çalışmaya dahil edilmiştir. Mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.”

Veri Toplama Araçları

Katılım sağlayan sporculara kişisel bilgi formu ile iki adet ölçek uygulanmıştır. İlki Çetin vd., (2010) tarafından uyarlanan “Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği (ODKÖ)dir. Bu ölçek, kişinin bir başkası tarafından düşmanca veya olumsuz değerlendirilmeye karşı sağlığını ölçmek maksadı ile geliştirilmiş öz bildirimsel bir ölçektir. 5’li likert tipli ölçeğin madde sayısı 12 dir. ODKÖ’nün Cronbach Alpha katsayısı .84’dür. Bu çalışmanın güvenilirlik kat sayısı ise .81 olarak bulunmuştur.

İkincisi ise Dökmen (1998) tarafından geliştirilen “Empatik Eğilim Ölçeği (EEÖ)” dir. Ölçek kişinin gündelik hayatındaki empati kurma kapasitesini ölçmek için geliştirilmiştir. 5’li Likert tipli ölçek 20 maddeden oluşmakta ve her bir soru için 1’den 5’e puan verilmektedir. Puanlar hesaplanırken 3.,6.,7.,8.,11.,12.,13.,15. sorular ters olarak toplanmaktadır. Alınabilecek en düşük ölçek puanı 20, en yüksek ise 100 puandır. Total puan kişinin empatik eğilim puanlarını açıklamaktadır. Puanların yüksekliği, yüksek düzeyli empatik eğilime, puanın düşüklüğü ise düşük empatik eğilime işaret etmektedir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin güvenirliği .82 bulunmuştur. Bu çalışmanın güvenirlik kat sayısı ise .80 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler analiz edilirken, değişkenlere göre ikili gruplarda t- testi ve ikiden fazla olanlarda ise Anova testi uygulanmıştır. Farkın anlamlı olarak tespit edildiği durumlarda, farkın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için Tukey testi uygulanmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkinin belirlenmesi için Korelasyon analizi kullanılmıştır. İstatistiki anlamlılık için .05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir

Bulgular

Tablo 1

Araştırma Grubunun Demografik Değişkenlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Erkek	90	42,6
	Kadın	99	52,4
Millilik	Evet	72	38,1
	Hayır	117	61,9
Yaş	-18	61	32,3
	19-23	54	28,6
	24-28	36	19
	29-33	22	11,6
	34+	16	8,5
Spor yaşı	-2	15	7,9
	3-5	49	25,9
	6-8	79	41,8
	+9	46	24,3
Algılanan Antrenör Stili	Otoriter	68	36
	Serbestçi	68	36
	Demokratik	53	28

Tablo 1’deki verilerde, araştırma grubunun %42,6’sı (90 kişi) erkek, %52,4’ünün (99 kişi) kadın, %38,1’inin (72 kişi) milli olduğu, %61,9’unun ise (117 kişi) milli olmadığı, % 32,3’ünün (61kişi) 18 yaş altı, %28,6’sının (54 kişi) 19-23 yaş aralığında, % 19’unun (36)24-28 yaş aralığında, %11,6’sının (22 kişi) 29-33 yaş aralığında ve %8,5 inin ise (16 kişi) 34 yaş ve üstünde olduğu görülmektedir.

Ayrıca grubun %7,9'u (15 kişi) iki yıldan az süredir, %25,9'u (49 kişi) 3-5 yıl arasında, % 41,8'i (79 kişi) 6-8 yıl arasında, %24,3'ü ise (46 kişi) 9 yıl ve daha uzun süredir masa tenisi oynamaktadır. Grupta antrenörünü otoriter olarak algılayanlar % 36 (68 kişi), serbestçi olarak algılayanlar %36 (68 kişi), demokratik olarak algılayanlar ise %28 (53 kişi) dir.

Tablo 2

Araştırma Grubunun Cinsiyet değişkenine göre t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
O.D.K.Ö.	Erkek	90	25,46	6,10	-8,061	,000*
	Kadın	99	33,92	8,07		
E.E.Ö.	Erkek	90	61,89	7,54	1,763	,000*
	Kadın	99	63,96	8,49		

*: p<0,05

Tablo 2'de elde edilen verilere göre, sporcuların ODKÖ puan ortalamaları [t(189)=-8,061; p<,05] cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Tablo da ayrıca sporcuların EEÖ puan ortalamaları d da [t(189)=1,763; p<,05] cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Tablo 3

Araştırma Grubunun millilik durumu değişkenine göre t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Millilik Durumu	N	\bar{X}	Ss	t	p
O.D.K.Ö.	Evet	72	30,52	7,96	,826	,410
	Hayır	117	29,51	8,58		
E.E.Ö.	Evet	72	62,97	6,21	,129	,898
	Hayır	117	62,82	9,02		

*: p<0,05

Tablo 3'deki verilerden görüleceği üzere, sporcuların ODKÖ'nden aldıkları puan ortalamaları [t(189)=,826; p>,001] ve EEÖ'den aldıkları puan ortalamaları [t(189)=,129; p>,05] sporcuların millilik durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 4.

Araştırma Grubunun Yaş değişkenine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Yaş	N	\bar{X}	S	Varyans				F	p	Fark
					Kaynağı	KT.	sd	KO			
O.D. K. Ö	-18	61	30,03	7,55	G.ararası	121,86	4	30,46	,432	,785	
	19-23	54	30,61	9,33	G.içi	12971,22	184	70,49			
	24-28	36	29,25	8,09	Toplam	13093,09	188				
	29-33	22	28,18	5,81							
	34+	16	30,81	11,32							
E.E.Ö.	-18	61	62,31	7,36	G.ararası	532,57	4	133,14	2,101	,082	
	19-23	54	61,46	9,10	G.içi	11660,86	184	63,37			
	24-28	36	64,38	8,39	Toplam	12193,43	188				
	29-33	22	62,27	6,62							

34+	16	67,31	6,46
-----	----	-------	------

*: p<0,05

Tablo 4'deki verilerden görüleceği üzere, sporcuların ODKÖ'nden aldıkları puan ortalamaları [$t_{(189)}=,432$; $p>,05$] ve EEÖ'den aldıkları puan ortalamaları [$t_{(189)}=2,101$; $p>,05$] sporcuların yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 5.

Araştırma Grubunun Spor yaşı değişkenine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

ÖLÇEKLER	Yaş	N	\bar{X}	S	Varyans			F	p	Fark	
					Kaynağı	KT.	sd				
O.D.K.Ö	1. (-2)	15	32,64	7,49	G.ararası	1137,25	3	379,25	5,869	,001*	1-2
	2. (3-5)	49	29,06	9,05	G.içi	11955,31	185	64,62			1-3
	3. (6-8)	79	27,34	7,87	Toplam	13093,02	188				1-4
	4. (+9)	46	26,33	8,06							
E.E.Ö	1. (-2)	15	68,53	8,27	G.ararası	923,44	3	307,92	5,055	,002	
	2. (3-5)	49	52,18	8,94	G.içi	11299,66	185	60,91			1-2
	3. (6-8)	79	61,11	5,75	Toplam	13193,43	188				1-3
	4. (+9)	46	64,82	9,29							

*: p<0,05

Tablo 5'den elde edilen verilere göre, sporcuların ODKÖ puan ortalamaları spor yaşı değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermektedir [$t_{(189)}=5,869$; $p<,05$]. Yapılan analiz sonucunda spor yaşı 2 yıl ve daha az olanların ölçekten aldıkları puan ortalamaları (Ort: 32,64) diğer gruplarının aldığı puan ortalamalarından yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo da ayrıca sporcuların EEÖ puan ortalamaları spor yaşı değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermektedir [$t_{(189)}=5,055$; $p<,05$]. İki yıl ve daha az süredir spor yapan sporcuların puan ortalamalarının (Ort: 68,53) diğer grupların aldığı puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 6.

Araştırma Grubunun Algılanan Antrenör Stili değişkenine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçekler	Algılanan Ant. Stili	N	\bar{X}	S	Varyans			F	p	Fark	
					Kaynağı	KT.	sd				
O.D.K.Ö.	1.Otoriter	68	32,48	8,54	G.ararası	788,68	2	394,34	5,961	,003	
	2.Liberal	68	27,73	8,17	G.içi	12304,40	186	66,15			1-2
	3.Demokratik	53	29,35	7,52	Toplam	13093,09	188				
E.E.Ö.	1.Otoriter	68	63,50	7,86	G.ararası	162,85	2	81,42	1,259	,286	
	2.Liberal	68	61,64	6,72	G.içi	12030,58	186	64,68			
	3.Demokratik	53	63,63	9,28	Toplam	12193,43	188				

*: p<0,05

Tablo 6'daki verilere göre, sporcuların ODKÖ puan ortalamaları sporcuların algıladıkları antrenör stiline göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(189)}=5,961$; $p<,05$]. Yapılan analiz sonucunda antrenörlerini Otoriter antrenör olarak algılayan sporcuların ölçekten aldıkları puan ortalamaları (Ort: 32,48) diğer gruplarının aldığı puan ortalamalarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Tablo da ayrıca sporcuların EEÖ puan ortalamaları sporcuların algıladıkları antrenör stiline göre anlamlı farklılık göstermemektedir. [$t_{(189)}=5,055$; $p>,05$].

Tablo 7

ODKÖ ile EEÖ puanları arasındaki ilişki için Pearson Korelasyon Analizi

Ölçekler	N	\bar{X}	sd	1	2
O.D.K.Ö.	189	29,89	8,34	-	-,244*
E.E.Ö.	189	62,88	8,05	-,244*	-

* p<0,05

Tablo 7’de görüldüğü üzere ODKÖ ile EEÖ puan ortalamaları arasında orta düzeyli, negatif yönlü ($r=-,224$) anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Masa Tenisi sporcularının Empatik Eğilim Düzeyleri ve Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma durumlarının belirlenmesi ve değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmış olan çalışmada, masa tenisi sporcularının cinsiyet değişkeni ile EEÖ ve ODKÖ puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Puan ortalamalarına bakıldığında kadın sporcuların her iki ölçekten aldıkları puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonucun toplum içinde erkek ve kadınlardan beklenen farklı davranış biçimleri olarak, kadınlardan daha sevecen, duyarlı ve yapıcı, erkeklerden ise daha cesur, rahat ve girişimci davranması, kaygılı ve korkak davranışların yakıştırılmamasının etkilendiği düşünülebilir. Stopa ve Clark (1993), Han ve Elçiçek (2021), Köse vd. (2016)’nın yapmış oldukları Olumsuz Değerlendirilmekten Korkma konulu çalışmalarında, Myyry ve Helkama (2001), Kavussanu ve Roberts (2001), Turnage vd. (2012), Aydın ve Aydın (2020), Çelikel vd. (2020),’ın yapmış oldukları Empatik Eğilim Düzeyi konulu yapmış oldukları çalışmada benzer sonuçlar tespit etmişlerdir. Bu bulgular araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Tablo 3’de sporcuların milli olma durumlarına göre EEÖ ve ODKÖ puanları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Literatür incelendiğinde milli sporculuk durumu ile ilgili ölçeklerle yapılan çalışmaların çok sınırlı olduğu görülmektedir ve bu durum tartışmayı zorlaştırmaktadır. Sporda başarılı olmak her sporcunun amacıdır ve milli olmak bu başarının en yüksek noktalarından birisidir. Sporcular başarılarını korumak ve geliştirmek ister ve bu doğrultuda başarılarını olumsuz etkileyecek davranışlardan kaçınma, olumlu etkileyecek davranışları yapma eğilimi gösterirler. Ortaya çıkan bu sonuç, masa tenisi branşı sporcularının Olumsuz değerlendirilmekten korkma ve empatik eğilim davranışlarının milli olup olmama durumuna göre benzer oldukları, karşılaşılan bir durum karşısında aynı tepkileri verdikleri şeklinde yorumlanabilir. Çetinkaya ve Honca (2017) yapmış oldukları çalışmada sporcuların millilik durumlarına göre sosyal

kaygılarında, Koçak ve Sezen-Balçıkanlı (2021) ise çalışmalarında millilik durumu ve empati düzeylerinde anlamlı bir farklılığa rastlamamışlardır.

Sporcuların ölçeklerden aldıkları puan ortalamalarının yaş değişkenine göre karşılaştırıldığı Tablo 4'e bakıldığında, yaşları ile EEÖ ve ODKÖ puan ortalamalarında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Ortaya çıkan bu sonuç, masa tenisi sporcularının olumsuz değerlendirilme korkusu yaşayacağı veya empatik davranış sergileyeceği bir durumla karşı karşıya kaldıklarında yaş değişkenine göre benzer davranışlar sergiledikleri şeklinde yorumlanabilir. Çelik ve Atilla (2019), Bozca ve Akgül (2022) olumsuz değerlendirilme korkusu konulu çalışmalarında, Aydın ve Aydın (2020), Çelikel vd. (2020), Karademir ve Türkçapar (2017) empatik eğilim düzeyi konulu çalışmalarında yaş değişkeni ile çalışma gruplarının ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları arasında anlamlı bir farka rastlamamışlardır. Bu çalışmalar araştırma bulgularını desteklemektedir.

Araştırmadaki diğer bulgu sporcuların ODKÖ puan ortalamaları spor yaşı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği şeklindedir (Tablo 5). Yapılan analiz sonucunda spor yaşı 2 yıl ve daha az olanların ölçekten aldıkları puan ortalamaları diğer gruplarının aldığı puan ortalamalarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor yılı dikkate alındığında sporcuların deneyimleri arttıkça olumsuz değerlendirilmekten daha az korkuları söylenebilir. Spor ortamında deneyim ise seyirci karşısında daha rahat hareket etmeyi, kendine güvenmeyi aynı zamanda sergiledikleri sportif performans sonucunda daha düşük olumsuz değerlendirilme korkusu yaşamaya sebep olabilir. Karabulut ve Bahadır (2013), Doğan (2018), Atasoy vd. (2018) farklı gruplarla yaptığı çalışmalar araştırma bulgularını desteklemektedir.

Tablo da ayrıca sporcuların EEÖ puan ortalamaları spor yaşı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir [$t_{(189)}=5,055$; $p,< 0,05$]. İki yıl ve daha az süre spor yapan sporcuların puan ortalamalarının diğer grupların aldığı puan ortalamalarından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ortaya çıkan bu sonuca göre, spora yeni başlama ve müsabakalara katılmanın heyecanı ile sporcuların daha empatik davranışlar sergiledikleri, sporcuların ilerleyen spor yıllarında yaşadıkları deneyimlerin davranışlarını sertleştirmelerine ve daha düşük empatik davranışlar sergiledikleri söylenebilir. Ekici (2022) araştırma bulguları çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırmadaki bir diğer bulgu ise, sporcuların ODKÖ puan ortalamaları sporcuların algıladıkları antrenör stili değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği'dir. Antrenörlerini otoriter antrenör olarak algılayan sporcuların olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Otoriter antrenörler, gücü kendilerinde toplar, kararları kendisi alır ve

sporcuların fikirlerini önemsemeler (Smoll ve Smith, 2009). Otoriter bir stilde antrenörlük yapanlar ödül ve ceza verirken kendilerine verilen yetkiyi kullanır ve tamamen kazanma amaçlı bir tutum benimserler. Sporcuların bu antrenör tipinden memnun olmama durumlarının araştırma bulgularını etkilediği düşünülebilir.

Tablo da ayrıca sporcuların EEÖ puan ortalamaları sporcuların algıladıkları antrenör stili değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. [$t_{(189)}=5,055$; $p > 0,05$]. Konu hakkındaki literatür eksikliği tartışmayı zorlaştırmaktadır ancak antrenörünün demokratik stili benimsediğini düşünen sporcuların empatik eğilim puanları yüksek bulunmuştur. Demokratik antrenörler gücü ve yetkiyi çevresindekilerle paylaşır, plan, iş bölümü gibi durumlarda grup üyelerinin düşünceleri doğrultusunda hareket eder. Takımın bir üyesi gibi hareket eder ve beklenti ve yeteneklere önem verir. Bu davranışlar da sporcuların duygu, düşünce ve davranışlarını olumlu yönde etkiler (Eren, 1998, Okanık ve Tınaz 1997). Bu durumun da sporcuların empatik eğilim davranışlarını da olumlu etkilediği ve spor ortamında daha yüksek empatik davranışlar sergilediği düşünülebilir.

Tablo 7’de görüldüğü üzere ODKÖ ile EEÖ puan ortalamaları arasında orta düzeyli, negatif yönlü ($r=-,224$) anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Yani sporcuların olumsuz değerlendirilme korkuları ile empatik eğilim düzeylerinin arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu, olumsuz değerlendirilme korkuları arttıkça, empatik eğilim düzeylerinin azaldığı söylenebilir. Literatür incelendiğinde olumsuz değerlendirilme korkusu ile empatik eğilim düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların kısıtlı olduğu, ancak kaygı, korku, umutsuzluk gibi olumsuz duyguların empatik eğilimi azalttığı ile ilgili bulgulara rastlanmaktadır. Olumsuz değerlendirilme korkusunun kişilerin empatik eğilimi azalttığı, sosyal ilişkilere zarar verdiğini ve sağlıklı bir iletişimi engellediğini tespit eden çalışmalar araştırma bulgularını desteklemektedir (Spence ve Rapee, 2016.; Coles vd. 2001.; Uzakgiden ve Erözkan 2019.; Turan 2021).

Sonuç olarak, cinsiyet, spor yaşı ve algılanan antrenör stili değişkenleri sporcuların olumsuz değerlendirilme korkuları etkilendirmekte, millilik durumu ve yaş değişkeni ise etkilememektedir, empatik eğilimlerinin ise cinsiyet ve spor yaşı değişkenlerinden etkilendiği tespit edilmiştir. Ayrıca, sporcularda olumsuz değerlendirilme korkusu artarken, empatik eğilim düzeyleri düşmektedir. Sporda başarı için fiziksel performansın yanında psikolojik performansında önemi bilinmektedir. Antrenörlerin sporcularını antrene ederken başarılarını etkileyecek olan olumsuz duygularını ortadan kaldıracak uygulamalar yapması, konunun farklı değişkenler ile diğer spor branşlarına da uygulanması önerilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Gazi Üniversitesi Etik Kurulu

Etik Kurulu Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 18.04.2023 tarihli, 08 sayılı

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: E-77082166-604.01.02-652516

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tamamı, araştırmayı yapan tek yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma

Bu araştırmada, yazarın araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Atasoy, M., Karabulut, E. O., ve Var, L. (2018). The research on the negative evaluation anxiety of taekwondo players by different variables. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 20(3), 158-162. DOI: 10.15314/tsed.466880
- Aydın, E., ve Aydın, G. Ö. (2020). Bozok Üniversitesi öğrencilerinin empatik eğilimlerinin sporda tercih ettikleri liderlik davranışlarıyla karşılaştırılması. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 52-62.
- Bozca, A., ve Akgül, M. H. (2022). Elit kadın sporcuların toplumsal cinsiyet eşitliği görüşleri ile olumsuz değerlendirilme korkusu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 510-521. DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1150163>
- Coles, M. E., Turk, C.L., Heimberg, R. G., ve Fresco, D.M. (2001). Effects of varying levels of anxiety within social situations: Relationship to memory and perspective and attributions in social phobia. *Behavioral Research and Therapy*, 39, 651-665. doi: 10.1016/s0005-7967(00)00035-8
- Çelik, Y., ve Atilla, G. (2019). Üniversite öğrencilerinde kendini sabotaj, olumsuz değerlendirilme korkusu ve benlik saygısı, *Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 177-198.
- Çelikel, B. H., Aksu, A., ve Sezer, S. Y. (2020). Adölesan sporcularda sporda empati düzeylerinin değerlendirilmesi, *The Journal of Turk & Islam World Social Studies*, 7(25), 148-154. https://web.archive.org/web/20220224165510id_/https://tidsad.com/files/tidsad_makaleler/5455d724-5e6a-4684-8fde-c5021231ebf1.pdf
- Çetin, B., Doğan, T., ve Sapmaz, F. (2010). Olumsuz değerlendirilme korkusu ölçeği kısa formu'nun Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156): 205-216.
- Çetinkaya, T., ve Honça, A. A. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sosyal kaygı düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 13-19 . <https://dergipark.org.tr/en/pub/inubesyo/issue/32147/366197>
- Doğan, P. K. (2018). Examining the relation between the fear of negative evaluation and the anxiety for social appearance in folk dancers. *Journal of Education and Training Studies*, 6(3), 59-65.
- Dökmen, Ü. (1988). Empatinin yeni bir modele dayanılarak ölçülmesi ve psikodrama ile geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21(1), 155- 190
- Dökmen, Ü. (2013). *Sanatta ve günlük yaşamda iletişim çalışmaları ve empati*. (47.Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Ekici, B. (2022). *Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme ve Empati Kurma Düzeylerine Sporun Etkisinin İncelenmesi*, Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Eren, E. (1988). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*, Beta Yayınları, İstanbul, 347.
- Han, B., ve Elçiçek, Z. (2021). Öğretmen adaylarının olumsuz değerlendirilme korkusu ile özyeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Dumlupınar University Graduate School of Education Journal*. 5 (2), 59-73. E-ISSN: 2645-

9035.https://openaccess.dpu.edu.tr:8443/xmlui/bitstream/handle/20.500.12438/8991/han_bunyam%20b1n.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Hartmann, T., Zahner, L., Pühse, U., Schneider, S., Puder, J. J., ve Kriemler, S. (2010). Physical activity, bodyweight, health and fear of negative evaluation in primary school children. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 20(1), e27–e34. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.2009.00888.x>
- Heckelman, L. R., ve Schneier, F. R. (1995). *Diagnostic Issues*. R. G. Heimberg, M. R. Liebowitz, D. A.
- Hewitt, P. L. and Flett, G. L. (1991). Dimensions of perfectionism in unipolar depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 100(1), 98-101. <https://doi.org/10.1037/0021-843X.100.1.98>
- Leary, M. R. (1983). A brief version of the Fear of Negative Evaluation Scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 9(3), 371-375. <https://doi.org/10.1177/0146167283093007>
- Kabapınar, Y. (2015) *Empatiyle gelişmek empatiyi geliştirmek: Çocuk ve Empati*, Peçem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizm. Tic. Ltd. Şti. 1. Basım, Ankara.
- Karabulut, E. O., ve Bahadır, Z. (2013). Assessment of fear of negative evaluation levels and empathic tendency levels of national junior judo team. *Journal of Physical Education and Sports Science*, 7(2), 108-115. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1032446>
- Karademir, T., ve Türkçapar, Ü. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18(3), 232-245.
- Kavussanu, M., and Roberts, G. C. (2001). Moral functioning in sport: an achievement goal perspective. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 23(1), 37–54.
- Koçak, İ., ve Sezen Balçıkınlı, G. (2021). Savunma sporları ve empati: elit sporcularda empati becerilerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(2), 203-218. <https://dergipark.org.tr/en/pub/gbesbd/issue/61222/834599>
- Köse, E., Bayköse, N., Bal-Turan, E., ve Yerlisu-Lapa, T. (2016). Düzenli egzersiz yapan bireylerde olumsuz değerlendirilme korkusunun vücut algılarını belirlemedeki rolü. *Mediterranean Journal of Humanities*, VI, 351-360. http://proje.akdeniz.edu.tr/mcri/mjh/6-2/MJH-12-19-Elif_KOSE.pdf [08/8/2023 tarihinde ulaşılmıştır]
- Myyry, L., ve Helkama, K. (2001). University students' value priorities and emotional empathy. *Educational Psychology*, 21(1), 25-40.
- Okakın, N. ve Tınaz, P. (1997) Orta kademe yöneticilerinin liderlik tarzlarına yönelik bir çalışma, bankalarda şube müdürlerinin liderlik tarzları, 21.yy. 'da Liderlik Sempozyumu, Cilt 1, DHO Basımevi, İstanbul, 2.
- Rapee, R. M., ve Heimberg, R. G. (1997). A cognitivebehavioral model of anxiety in social phobia. *Behavioral Research and Herapy*, 35(8), 741-756.
- Spence, S. H., ve Rapee, R. M. (2016). The etiology of social anxiety disorder: An evidence-based model. *Behaviour Research and Therapy*, 86, 50–67. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2016.06.007>
- Smoll, F., ve Smith, R. (2009). *Mastery approach to coaching: A leadership guide for youth sports*. Seattle: Youth Enrichment in Sports.
- Stephan, W. C., ve Finlay, K. (1999). The role of empathy in improving intergroup relations. *Journal of Social Issues*, 55(4), 729-747
- Stopa, L., ve Clark, D M., (1993). "Cognitive processes in social fobia", *Behaviour Research and Therapy*, 31(3), 225-267.
- Turan, M. E. (2021). Olumsuz değerlendirilme korkusu ve duygusal dışavurum ilişkisi: empatinin aracılık ve düzenleyici etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 1446-1469. DOI: 10.15869/itobiad.832238
- Turnage, B. F., Hong, Y. J., Stevenson, A. P. ve Edwards, B. (2012). Social work students' perceptions of themselves and others: Self-esteem, empathy and forgiveness. *Journal of Social Service Research*, 38, 89–99.
- Uğur, E. (2018). *Kabul ve kararlılık terapisi yönelimli psikoeğitim programının olumsuz değerlendirilme korkusu üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Uzakgiden, A. M. ve Erözkan, A. (2019). Duygusal emeğin empatik eğilim ve olumsuz değerlendirilme korkusu değişkenleri açısından incelenmesi. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 34-46. <https://dergipark.org.tr/en/pub/egabad/issue/45417/434204>

- Yıldırım, A., Hacıhasanoğlu, R., Karakurt, P., ve Türkleş, (2011). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri ve etkileyen faktörler. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 905-921.
- Yılmaz, M., ve Ayaş, E. (2021). Sporcu öğrenciler üzerine bir araştırma: Vicdani zekâ ve empati. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(29), 60-71.
- Yüksel, M. Y., Türkücü, R., ve Albayrak, İ. (2020). You are where i'm afraid to be: Predictive power of fear of negative evaluation and perfectionism to vicarious embarrassment among young and middle adult teachers. *Kastamonu Education Journal*, 28(5), 1967-1976 doi: 10.24106/kefdergi.4108
- Wang, W. T., Hsu, W. Y., Chiu, Y. C., ve Liang, C. W. (2012). The hierarchical model of social interaction anxiety and depression: The critical roles of fears of evaluation. *Journal of Anxiety Disorders*, 26(1), 215–224. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2011.11.004>
- Weiβ, M., Rodrigues, J., Boschet, J. M., Pittig, A., Mussel, P., ve Hewig, J. (2020). How depressive symptoms and fear of negative evaluation affect feedback evaluation in social decision-making. *Journal of Affective Disorders Reports*, 1, 100004. <https://doi.org/10.1016/j.jadr.2020.100004>

Bu eser [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.